

รายงานสรุปผล
การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
แนวทางการดำเนินงานโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตามแผนยุทธศาสตร์ สำนักงาน กปร. พ.ศ.
2553 - 2556

ระหว่างวันที่ 14 – 16 กันยายน 2552
ณ โรงแรมฮอติเคย์ อินน์ รีสอร์ท รีเจ้นท์ บีช ชะอำ
จังหวัดเพชรบุรี

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) กำหนดจัดการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556” ขึ้น โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมรวมทั้งสิ้น 282 คน ประกอบด้วย ผู้แทนของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้แก่ จากภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กรเอกชน และสื่อมวลชน ทั้งนี้ การสัมมนามีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและสะท้อนความต้องการ เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. มีความชัดเจนและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างสมบูรณ์ และเป็นโอกาสในการชี้แจงกรอบนโยบายการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในระยะต่อไป รวมถึงประมวลปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดต่างๆ ในการบริหารจัดการโครงการฯ จากหน่วยงานผู้ปฏิบัติ เพื่อสรุปเป็นแนวทางการปฏิบัติงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

ในการนี้ สำนักงาน กปร. ได้จัดทำรายงานสรุปผลการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556” ซึ่งรายงานฉบับนี้จะประกอบด้วย ภาพรวมของการจัดประชุมสัมมนา สรุปสาระสำคัญของการวิพากษ์แผนยุทธศาสตร์ฯ และการเสวนาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากที่ประชุม รวมถึงรายชื่อหน่วยงานและผู้เข้าร่วมการประชุม ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการประสานความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการพัฒนาระบบการดำเนินงานสนองพระราชดำริให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด คือ ประโยชน์สุขของประชาชน

สำนักงาน กปร.

ตุลาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
• คำกล่าวเปิดการประชุมและการบรรยายเรื่อง แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556 โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร.	1
• สรุปการบรรยายเรื่อง “แผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556” โดย นายสายเมือง วิริยะศิริ รองเลขาธิการ กปร.	4
• สรุปการวิพากษ์ “แผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556” - ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการดำเนินงานสนองพระราชดำริ - ยุทธศาสตร์ที่ 2 การขยายผลและเผยแพร่องค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ	7
• สรุปการบรรยาย เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร.	10
• สรุปการเสวนาเรื่อง “แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” - สรุปประเด็นของนางสุวรรณา พาศิริ ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและติดตามประเมินผล สำนักงาน กปร. - สรุปประเด็นของนายเทอดศักดิ์ บุญยขจร วิศวกรใหญ่ที่ปรึกษาวิชาชีพเฉพาะด้านวิศวกรรมโยธา กรมชลประทาน - สรุปประเด็นของนายปรีชา วลีพิทักษ์เดช รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช - สรุปประเด็นของนายดำรงชัย พุ่มสงวน ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ กระทรวงมหาดไทย - สรุปประเด็นของ ดร.อรสุดา เจริญรัก ผู้อำนวยการกองโครงการสัมพันธ์ สำนักราชเลขาธิการ - สรุปประเด็นของ น.ส.พรพิมล ธีระธัญญะภาส นักวิเคราะห์งบประมาณ ชำนาญการพิเศษ สำนักงบประมาณ	14 14 19 20 21 22 22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
• สรุปการสัมมนากลุ่มย่อย “แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในระยะต่อไป”	24
- กลุ่มที่ 1 แนวพระราชดำริและวิถีกา	24
- กลุ่มที่ 2 การประสานจัดทำโครงการ การวิเคราะห์/อนุมัติโครงการ และการบริหาร จัดการโครงการ	25
- กลุ่มที่ 3 การติดตามประเมินผลโครงการ	26
- กลุ่มที่ 4 การขยายผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	28
• คำกล่าวปิดการประชุมเรื่อง “แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556” โดย นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ เลขาธิการ กปร.	29
• ภาคผนวก	
- ภาพบรรยากาศการประชุมสัมมนา	
- รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนา	

คำกล่าวเปิดการประชุมและการบรรยาย
เรื่อง แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตามแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556

โดย

นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ

เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันจันทร์ที่ 14 กันยายน 2552 เวลา 10.00 - 11.00 น.

ณ ห้องเพชรบุรี 1-2 โรงแรมสอเลิศ อินน์ รีสอร์ท ตรีเจนท์ บีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

.....

ท่านผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาทุกท่าน

กระผมในนามของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ท่านทั้งหลายให้เกียรติเข้าร่วมการประชุมสัมมนาในวันนี้

สำนักงาน กปร. ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริร่วมกับท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายในที่นี่มาเป็นเวลานานกว่า 3 ทศวรรษ ซึ่งในห้วงเวลาดังกล่าวย่อมต้องมีการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงทั้งด้านตัวบุคคลและแนวทางการดำเนินงาน สำนักงาน กปร. จึงเห็นว่าควรจะได้มีการประชุมสัมมนาเพื่อปรึกษาหารือและระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งการประชุมสัมมนาลักษณะนี้สำนักงาน กปร. ได้จัดมาครั้งหนึ่งแล้ว แต่เป็นแบบที่เป็นทางการ คราวนี้เป็น การพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ เป็นลักษณะของการพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจริง

อนึ่ง เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. ฉบับเดิมกำลังจะสิ้นสุดลง สำนักงาน กปร. ได้จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556 และถือโอกาสใช้เวทีนี้รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากที่ประชุม เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์ฉบับดังกล่าวมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนั้น การประชุมสัมมนาในวันนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญสองประการ คือ รับฟังความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์จากท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายเพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ให้มีความสมบูรณ์ สามารถบรรลุเป้าหมายสุดท้ายตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวคือ ประโยชน์สุขของประชาชน และความคาดหวังอีกประการหนึ่งคือ เพื่อนำปัญหา/อุปสรรค และข้อคิดเห็นจากการดำเนินงานที่ผ่านมา มาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแสวงหาแนวทางการดำเนินงานที่สามารถสนองพระราชดำริได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ในนามของสำนักงาน กปร. ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้เกียรติเข้าร่วมในครั้งนี้ สำหรับวันนี้จะเป็นการสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องของแผนยุทธศาสตร์อย่างเดียว ส่วนในวันพรุ่งนี้จะเป็นการต่อยอดโดยนำแผนยุทธศาสตร์

ดังกล่าวมาใช้กำหนดทิศทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กระผมจะไม่เปิดการประชุมอย่างเป็นทางการ แต่ขอเริ่มโดยการบรรยายเกี่ยวกับภาพรวมของสำนักงาน กปร. และแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ.2553-2556

ภาพรวมสำนักงาน กปร.

สำนักงาน กปร. เป็นส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง มีฐานะเป็นกรม อยู่ในสายการบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี มีเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือเลขาธิการ กปร. เป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ประสาน สนับสนุน กำกับ ดูแล และติดตามประเมินผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์คือ ประโยชน์สุขของประชาชน

สำนักงาน กปร. มีการแบ่งโครงสร้างส่วนราชการภายใน ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการ สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ 1 (รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ภาคกลางและภาคใต้) สำนักประสานงานโครงการพื้นที่ 2 (รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) สำนักศึกษาการพัฒนาตามแนวพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ สำนักแผนงานและติดตามประเมินผล และศูนย์สารสนเทศ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดพันธกิจที่จะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. ตามเสด็จและรับสนองพระราชดำริ
2. สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนงานเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งพิจารณาเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
3. ประสาน วางแผน สนับสนุน และร่วมดำเนินงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ
4. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
5. จัดให้มีการศึกษา สรุปรวบรวม และถ่ายทอดประสบการณ์ และองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ
6. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
7. เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ รัฐบาลได้พิจารณาสนับสนุนงบประมาณ (งบกลาง) ในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นวงเงินปีละประมาณ 2,300 ล้านบาท โดยมีสำนักงาน กปร. ทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่หน่วยงานเสนอขอรับการสนับสนุน เพื่อ

นำเสนอให้คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) หรือประธาน กปร. พิจารณานุมัติ ซึ่งได้พิจารณาสนับสนุนงบประมาณเต็มวงเงินทุกปี จำแนกเป็นโครงการพัฒนาด้านต่างๆ โดยในปี 2552 โครงการพัฒนาแหล่งน้ำได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นสัดส่วนมากที่สุด (ร้อยละ 64.82 : ข้อมูล ณ วันที่ 31 พ.ค. 52)

แผนยุทธศาสตร์ของสำนักงาน กปร.

เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. ฉบับเดิม (พ.ศ. 2551-2552) กำลังจะครบกำหนด และในปัจจุบัน การดำเนินงานของส่วนราชการต้องใช้แผนเป็นเครื่องมือในการทำงาน สำนักงาน กปร. ได้จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์ สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556 โดยให้ความสำคัญกับการจัดวางนโยบายและแนวทางการดำเนินงานสนองพระราชดำริในระยะยาวและเป็นเชิงรุก เพื่อให้การดำเนินงานสนองพระราชดำริมีประสิทธิภาพสูงและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติโดยรวม

กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงาน กปร. ได้มีส่วนร่วมจากทุกส่วน ทั้งในสำนักงาน กปร. และผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกสำนักงาน กปร. โดยมีจุดเน้นคือ

- ประสิทธิภาพในการทำงานสนองพระราชดำริ อาทิ การประสานงาน งานด้านฎีกา การติดตามงาน การประเมินผล และการขยายผล เป็นต้น
 - การให้ความสำคัญกับราษฎรที่ได้รับประโยชน์ในพื้นที่โครงการฯ โดยสามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการของราษฎร
 - โครงการที่สำคัญ เช่น โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการบูรณาการต่างๆ จะเป็นต้นแบบการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ
 - มีการขยายผลแนวพระราชดำริไปสู่กลุ่มต่างๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น ศูนย์เรียนรู้แนวพระราชดำริหรือศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น
 - การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนวพระราชดำริเป็นลักษณะเชิงรุก
 - การพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพที่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้
- สุดท้ายนี้ กระผมขอความร่วมมือจากท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ช่วยกันระดมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์แก่สำนักงาน กปร. ในการพิจารณาปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ต่อไป ขอขอบคุณครับ

สรุปการบรรยายเรื่อง
“แผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556”

โดย

นายสายเมือง วิริยะศิริ

รองเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
วันจันทร์ที่ 14 กันยายน 2552 เวลา 11.00 – 12.00 น.
ณ ห้องเพชรบุรี 1-2 โรงแรมฮอลิเดย์ อินน์ รีสอร์ท รีเจนท์ บีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

.....

หลักการและเหตุผลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556

1. แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2551-2554 กำหนดให้จัดทำแผนยุทธศาสตร์โดยจัดทำแผนปฏิบัติราชการระยะ 4 ปี เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางปฏิบัติราชการ
2. แผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2552) สิ้นสุดลง และสอดคล้องกับการปรับโครงสร้างใหม่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงาน กปร.ฯ
3. ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสอดคล้องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) และฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) รวมถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ภาพรวมสถานการณ์การพัฒนา : ผลกระทบต่อคนไทยและสังคมไทย

1. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิต
2. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคม
3. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ภาวะวิกฤตทรัพยากรน้ำ
 - ภาวะวิกฤตทรัพยากรป่าไม้ และ ระบบนิเวศน์
 - ภาวะโลกร้อน

วิสัยทัศน์

หน่วยงานหลักในการดำเนินงานสนองพระราชดำริที่มีประสิทธิภาพสูง เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

พันธกิจ

1. ตามเสด็จและรับสนองพระราชดำริ
2. สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแผนงานเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งพิจารณาเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

3. ประสาน วางแผน สนับสนุน และดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ
4. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
5. จัดให้มีการศึกษา สรุปรวบรวมและถ่ายทอดประสบการณ์และองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ
6. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
7. เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้มีส่วนได้เสีย

- โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ/ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- เครือข่ายการดำเนินงานโครงการฯ (สำนักงานเลขาธิการ สำนักงานงบประมาณ)
- ประชาชนในพื้นที่โครงการฯ
- บุคลากรและเจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร.

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้รับบริการ

- โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ/ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- กลุ่มเป้าหมายต่างๆ ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- ประชาชนทั่วไป

ยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการดำเนินงานสนองพระราชดำริ

เป้าประสงค์ : พัฒนาระบบการบริหารจัดการโครงการฯ ให้ เป็นระบบครบวงจร สอนองพระราชดำริได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

กลยุทธ์ :

1. ศึกษารวบรวมและทบทวนแนวพระราชดำริ
2. เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการบริหารจัดการโครงการฯ
3. สร้างและพัฒนาเครือข่ายการดำเนินงานสนองพระราชดำริ
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรเอกชนและประชาชน

2. ยุทธศาสตร์การขยายผลและเผยแพร่องค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ

เป้าประสงค์ :

- ◆ สำนักงาน กปร. เป็นศูนย์กลางองค์ความรู้ การพัฒนาตามแนวพระราชดำริและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

◆ เผยแพร่และขยายผลองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริและโครงการฯ ไปสู่กลุ่มเป้าหมายให้กว้างขวาง และไปสู่ระดับสากล

กลยุทธ์ :

1. จัดทำระบบคลังข้อมูลองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ
2. การค้นหาและพัฒนาตัวแบบความสำเร็จ
3. การขยายผลและสร้างเครือข่ายองค์ความรู้
4. ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กร

เป้าประสงค์ : สำนักงาน กปร. เป็นองค์กรที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดีบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามคำรับรองการปฏิบัติราชการและคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ บุคคลกรมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี มีความฉลาดทางคุณธรรม

กลยุทธ์ :

1. ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบ
2. พัฒนาสมรรถนะการบริหารทรัพยากรบุคคล (HR Scorecard)
3. พัฒนาศักยภาพตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)
4. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสารสนเทศ
5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการความรู้
6. พัฒนาระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการ

การบริหารแผนไปสู่ภาคปฏิบัติ

1. การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ
2. การอำนวยการกำกับดูแล
3. การติดตามประเมินผล
 - ◆ การรายงานผล
 - ◆ การติดตามผล
 - ◆ การประเมินผล
4. การประชาสัมพันธ์

สรุปการวิพากษ์
“แผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556”
วันจันทร์ที่ 14 กันยายน 2552 เวลา 13.30 – 15.00 น.
ณ โรงแรมฮอลิเดย์ อินน์ ริสอร์ท ธีเจนท์ บีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

#####

สรุปผลการวิพากษ์กลุ่มที่ 1 (ห้องเพชรบุรี 1)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาการดำเนินงานสนองพระราชดำริ

วิทยากรนำการวิพากษ์ :

- นายเทอดศักดิ์ บุญยขจร วิศวกรใหญ่ที่ปรึกษาวิชาชีพเฉพาะด้านวิศวกรรมโยธา กรมชลประทาน
- ดร.อรสุดา เจริญรัต ผู้อำนวยการกองโครงการสัมพันธ์ สำนักงานราชเลขาธิการ
- นายเกรียงศักดิ์ หงษ์โต รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

ผู้ดำเนินการวิพากษ์ :

- ม.ล.จิรพันธุ์ ทวีวงศ์ ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ สำนักงาน กปร.

สรุปประเด็นสำคัญ

◈ วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์

- เน้นกระบวนการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้เป็นระบบครบวงจร
- สามารถสนองพระราชดำริได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพสูง

◈ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานสนองพระราชดำริ

1) ศึกษารวบรวมและทบทวนแนวพระราชดำริ

- ศึกษารวบรวมและทบทวนแนวพระราชดำริ
- ทบทวนการดำเนินงานสนองพระราชดำริให้ถูกต้อง ครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ
- จัดระบบหมวดหมู่ จัดลำดับความสำคัญ วิเคราะห์ปัญหา แก้ไข

2) การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- มุ่งเน้นผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

3) การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการดำเนินงานสนองพระราชดำริ

- เสริมสร้างและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- สร้างและพัฒนาเครือข่ายพันธมิตร
- สร้างระบบการประสาน ร่วมวางแผนและดำเนินงาน

4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และประชาชน

- ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน ชุมชนและประชาชน เข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกขั้นตอน ทั้งในการร่วมคิด ร่วมจัดทำแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมติดตาม และร่วมบำรุงรักษา

สรุปประเด็นการวิพากษ์กลุ่มที่ 2 (ห้องเพชรบุรี 2)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การขยายผลและเผยแพร่องค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ

วิทยากรนำการวิพากษ์ :

- นายพงศธร สัจจชลพันธ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี
- จำเอกเขียน สร้อยสม ปราชญ์ชาวบ้าน
- นายเสกสรร สิทธาคม หนังสือพิมพ์สยามรัฐ

ผู้ดำเนินการวิพากษ์ :

- นายสายเมือง วิริยะศิริ รองเลขาธิการ กปร.

สรุปประเด็นสำคัญ

๑ การวิเคราะห์สถานการณ์ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

พิจารณาเพิ่มเติมปัจจัยสนับสนุนหรือโอกาสในการขยายผลและเผยแพร่องค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ ได้แก่

- กฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ/หน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะเรื่องการส่งเสริมอาชีพแก่ราษฎร
- กฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเปิดโอกาสให้มีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะของท้องถิ่น

๑ กลยุทธ์การขยายผลและเผยแพร่องค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ

- ควรมีระเบียบในการค้นหาและพัฒนาต้นแบบแห่งความสำเร็จ ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ ไร้ทิศทาง
- แนวทางค้นหาและพัฒนาต้นแบบแห่งความสำเร็จ ได้แก่
 - การสร้างแรงจูงใจให้ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทสำคัญ
 - การทำบันทึกข้อตกลงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - การหาพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้
- การประสานแผน/งบประมาณ และเครือข่ายในการขับเคลื่อนขยายผลและการประชาสัมพันธ์

- การใช้ “ตัวบุคคล” ระดับ “รากหญ้า” (แทนที่จะเป็นหัวหน้าส่วนราชการ) เป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ โดยเริ่มจากจุดเล็กๆ (เล่าปากต่อปาก) ขยายไปสู่ระดับชุมชน เป็นลำดับๆ
- การอบรมเยาวชน ในวงกว้าง และบ่อยครั้ง
- ใช้ “ปราชญ์ชาวบ้าน” ให้เกิดประโยชน์
- ส่วนราชการต้องสนับสนุนปราชญ์ชาวบ้านให้สามารถอยู่ได้
- มีการติดตาม/ประเมินผลผู้นำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติ เพื่อช่วยแก้ไขปัญห และให้ขวัญกำลังใจ

➡ ข้อคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มฯ

- คุณสมบัติของต้นแบบ/ผู้นำชุมชน ที่จะต้องมี คือ
 - ศรัทธา
 - คุณธรรม
- การสื่อโดยใช้ “ภาษาถิ่น”
- เนื้อหาต้องถูกต้อง (คาดหวังว่าสำนักงาน กปร. จะเป็นหลักเรื่องความถูกต้องของข้อมูล)
- ผู้สื่อต้องเข้าใจชัดเจน และถ่ายทอดได้ถูกต้อง
- รูปแบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์ต้องโดนใจ มีความแตกต่าง
- กลุ่มเป้าหมายการเผยแพร่ขยายผลต้องชัดเจน
- ช่วงเวลาของการสื่อสาร และวิธีการสื่อสาร ควรมีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

สรุปการบรรยาย เรื่อง
“แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”

โดย

นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ

เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันอังคารที่ 15 กันยายน 2552 เวลา 09.00 – 09.30 น.

ณ ห้องเพชรบุรี 1-2 โรงแรมฮอลิเดย์ อินน์ รีสอร์ท รีเจนท์ บีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

.....

การประชุมวิพากษ์แผนยุทธศาสตร์เมื่อวานนี้ มีประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสำนักงาน กปร. เป็นอย่างมาก ซึ่งสำนักงาน กปร. จะรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ไปปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในวันนี้จะเป็นการประชุมเรื่อง แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กระผมขอเริ่มโดยการกล่าวถึงผลการดำเนินงาน พร้อมยกตัวอย่างประเด็นปัญหาที่ผ่านมาให้ท่านได้พิจารณา และนำไปอภิปรายต่อการประชุมแบ่งกลุ่มในช่วงบ่าย

หลักการดำเนินงานสนองพระราชดำริที่ผ่านมาของสำนักงาน กปร. สรุปได้ดังต่อไปนี้

- พระราชดำริที่พระราชทานเป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงาน สำนักงาน กปร. จะทำการศึกษาข้อมูล ข้อเท็จจริง และนำไปสู่การจัดทำแผนงาน/โครงการ ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม ซึ่งแบบฟอร์มการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ กปร. จะระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการพระราชทานพระราชดำริไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์
- โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นโครงการที่มีการบูรณาการหลายหน่วยงาน สำนักงาน กปร. จะนำพระราชดำริมาแปลงเป็นแผนงาน/โครงการ โดยพิจารณาปัญหาอย่างครอบคลุม ไม่ได้แก้ไขปัญหาค้นหาด้านใดด้านหนึ่ง จากนั้นจึงวิเคราะห์ว่าเกี่ยวข้องหรือสอดคล้องกับภารกิจอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใด
- เป้าหมายของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือ ช่วยราษฎรที่ประสบปัญหาเพื่อให้มีศักยภาพในการที่จะพึ่งตนเองได้ เป็นลักษณะของการเสริมงานของหน่วยงานภาครัฐให้สามารถช่วยเหลือราษฎรได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง
- การดำเนินการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต้องมีความรวดเร็ว ประหยัด ใช้เทคโนโลยีที่เรียบง่ายและเหมาะสม
- โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของราษฎร ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนถึงการใช้ประโยชน์เมื่อโครงการแล้วเสร็จ

ความสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีความหลากหลายและกระจายไปทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ
- ประชาชนได้รับประโยชน์จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจำนวน 1,023,868 ครัวเรือน 9,529 หมู่บ้าน
- พื้นที่การเกษตรจำนวน 19,786,002 ไร่ ได้รับน้ำจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในช่วงฤดูฝน สำหรับช่วงฤดูแล้งสามารถส่งน้ำช่วยพื้นที่การเกษตรได้จำนวน 4,384,042 ไร่
- โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสามารถช่วยฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น ด้านป่าไม้ ด้านดิน ด้านน้ำ เป็นต้น
- แนวพระราชดำริได้รับการยอมรับ มีการนำไปดำเนินการโดยหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งได้รับการยอมรับในระดับสากล ตัวอย่างเช่น องค์การสหประชาชาติได้นำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงไปตีพิมพ์เผยแพร่ให้ทั่วโลกได้เรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะสอดคล้องอยู่ในแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ กระผมขอสรุปให้เห็นเด่นชัด ดังนี้

1. พระราชดำริ คือ ขั้นตอนการรับพระราชดำริ
2. ประมวลหรือรวบรวมพระราชดำริให้ครบถ้วน ซึ่งในขั้นตอนที่ 1 และ 2 จะปรากฏอยู่ในแบบฟอร์มขอรับการสนับสนุนงบประมาณ กปร. จึงขอความร่วมมือหน่วยงานระบุนรายละเอียดในแบบฟอร์มให้ครบถ้วน สำนักงาน กปร. จะเป็นแกนกลางในการรวบรวมและเผยแพร่บนเว็บไซต์ให้หน่วยงานได้ใช้ประโยชน์ต่อไป
3. หน่วยงาน (กรม) จัดทำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และ
4. เสนอกระทรวงต้นสังกัดพิจารณากลับกรอง ทั้งนี้ เพื่อให้กระทรวงรับทราบ จะได้ตั้งงบประมาณรองรับโครงการฯ ในปี 2 ซึ่งเรื่องนี้มีสำคัญมาก ในส่วนของรายละเอียดจะได้ให้ผู้แทนสำนักงานงบประมาณชี้แจงในช่วงต่อไป
5. เสนอสำนักงาน กปร. พิจารณา/วิเคราะห์โครงการ
6. เสนอนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธาน กปร. พิจารณานุมัติ
7. สำนักงาน กปร. แจ้งสำนักงานงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
8. หน่วยงานปฏิบัติเบิกจ่ายงบประมาณ และปฏิบัติตามแผนงาน
9. สำนักงาน กปร. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อดูว่ามีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง จะได้ดำเนินการแก้ไขให้โครงการสำเร็จลุล่วง
10. จัดทำรายงานทูลเกล้าฯ ถวาย

aa

สรุปการเสวนา เรื่อง
“แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”
วันอังคารที่ 15 กันยายน 2552
ณ ห้องเพชรบุรี 1-2 โรงแรมสอริเตย์ อินน์ รีสอร์ท ตรีเจนท์ บีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

ผู้ร่วมเสวนา :

- นายเทอดศักดิ์ บุญยขจร วิศวกรใหญ่ที่ปรึกษาวิชาชีพเฉพาะด้านวิศวกรรมโยธา กรมชลประทาน
- ดร.อรสุดา เจริญรัก ผู้อำนวยการกองโครงการสัมพันธ์ สำนักราชเลขาธิการ
- นายปรีชา วลีพิทักษ์เดช รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- นายดำรงชัย พุ่มสงวน ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ กระทรวงมหาดไทย
- น.ส.พรพิมล อีระธัญญะภาส นักวิเคราะห์งบประมาณ ชำนาญการพิเศษ สำนักงานงบประมาณ
- นางสาววรรณภา พาศิริ ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและติดตามประเมินผล สำนักงาน กปร.

ผู้ดำเนินการเสวนา :

- ม.ล.จิรพันธุ์ ทวีวงศ์ ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ สำนักงาน กปร.

◆ สรุปประเด็นการเสวนาของ นางสาววรรณภา พาศิริ

กล่าวถึงแนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสำนักงาน กปร. ดังนี้

1. ที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1.1 แนวพระราชดำริ ได้มาจาก :

- การตามเสด็จฯ โดยตรงของสำนักงาน กปร.
- เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ หรือผู้ที่ติดตามเสด็จฯ ได้รับทราบความตามพระราชดำริ แล้วแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ
- ทรงรับเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กรณีราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา)

1.2 ฎีกา หมายถึง คำร้องทุกข์ที่ราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศ์เพื่อขอพระราชทานพระมหากรุณาในเรื่องต่าง ๆ เช่น ขาดแคลนถนน / น้ำ / ไฟฟ้า พื้นฟูสิ่งแวดล้อม ไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องที่ดินทำกิน หรือต้องการอาชีพ เป็นต้น

รูปแบบและวิธีการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา

- 1) การทูลเกล้าฯ ถวายอย่างเป็นทางการผ่านสำนักราชเลขาธิการ
- 2) การทูลเกล้าฯ ถวายในเวลาเสด็จพระราชดำเนินผ่านหรือเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรในภูมิภาคต่างๆ

กรอบระยะเวลาในการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีฎีกา

จากการประชุมระหว่างสำนักพระราชเลขานุการ สำนักงาน กปร. กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เกิน 1 ปี โดยนับตั้งแต่สำนักงาน กปร. ได้รับเรื่องจากสำนักพระราชเลขานุการ จนถึงขั้นตอนการสรุปข้อมูลเสนอสำนักพระราชเลขานุการ

ขั้นตอนและระยะเวลาของสำนักงาน กปร.

ขั้นตอนที่ 1

เมื่อได้รับหนังสือจากสำนักพระราชเลขานุการแล้ว สำนักงาน กปร. จะแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ภายใน 8 วันทำการ) พิจารณาและเสนอแนะข้อคิดเห็นพร้อมแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ

ขั้นตอนที่ 2

ประมาณ 1 เดือน หลังจากส่งหนังสือแล้ว จะจัดส่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเข้าร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3

หน่วยงานสรุปผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง พร้อมแนวทางในการให้ความช่วยเหลือส่งมายังสำนักงาน กปร. ภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

- กรมชลประทาน 90 วัน
- กรมอุทยานฯ 60 วัน
- กระทรวงมหาดไทย 15 วัน
- หน่วยงานอื่นๆ 30 วัน

ขั้นตอนที่ 4

เมื่อได้รับข้อมูลจากหน่วยงานครบถ้วนแล้ว สำนักงาน กปร. จะจัดทำสรุปข้อมูลเสนอสำนักพระราชเลขานุการ โดยมีกรอบระยะเวลา 40 วัน นับจากได้รับหนังสือของหน่วยงานฉบับสุดท้าย

2. การประสานการจัดทำโครงการและการวิเคราะห์โครงการ

เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบพระราชดำริแล้ว ให้จัดทำรายละเอียดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พร้อมทั้งกำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายเสนอมายังสำนักงาน กปร. (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2534) โดยจัดแบ่งโครงการไว้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

โครงการประเภทที่ 1

เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีลักษณะเป็นงานด้านวิชาการ เช่น โครงการประเภทเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือโครงการที่มีลักษณะเป็นงานวิจัย และโครงการใดๆ ที่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จ

ได้ภายใน 1 ปี ซึ่งโครงการประเภทนี้ กปร. สามารถพิจารณาอนุมัติโครงการ และงบประมาณค่าใช้จ่ายตามโครงการได้ทั้งหมด เพื่อให้ดำเนินงานได้ทันที

โครงการประเภทที่ 2

เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีลักษณะเป็นโครงการพัฒนาด้านต่างๆ โดยทั่วไป ซึ่งสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จภายในไม่เกิน 6 ปี ซึ่งโครงการประเภทนี้ กปร. สามารถอนุมัติงบประมาณค่าใช้จ่ายให้สามารถเริ่มงานได้ทันทีในปีแรก ส่วนปีต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเสนอของบประมาณไปตามปกติ

โครงการประเภทที่ 3

เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีลักษณะเป็นโครงการใหญ่ที่ใช้เวลาดำเนินงานเกินกว่า 6 ปี ขึ้นไปจึงแล้วเสร็จ ซึ่งโครงการประเภทนี้ กปร. สามารถอนุมัติงบประมาณได้ ส่วนหนึ่ง เพื่อให้เริ่มงานได้ทันที หรือพิจารณาอนุมัติเฉพาะแต่แผนงาน / โครงการเท่านั้น ส่วนงบประมาณให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ ดำเนินการของบประมาณไปตามระบบปกติ

โครงการประเภทที่ 4

เป็นแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมอื่นใด ที่มีพระราชประสงค์ให้ดำเนินการ ซึ่งโครงการประเภทนี้ กปร. หรือประธาน กปร. อนุมัติแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และงบประมาณค่าใช้จ่ายได้ตามความเหมาะสมในทุกกรณี

การวิเคราะห์โครงการ

เมื่อหน่วยงานจัดทำโครงการฯ เสนอของบประมาณ สำนักงาน กปร. จะพิจารณากลับกรองและนำเสนอ กปร. พิจารณา โดยมีหลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการ ดังนี้

- 1) ความสอดคล้องกับพระราชดำริ
- 2) พื้นที่ดำเนินการ
 - กรณีอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ ต้องได้รับอนุญาตจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือ กรมป่าไม้
 - กรณีอยู่ในพื้นที่ราษฎร ต้องได้รับความยินยอมจากราษฎร
 - กรณีอื่นๆ ต้องได้รับความยินยอมหรืออนุญาตจากเจ้าของพื้นที่
- 3) ความพร้อมของหน่วยงานที่จะดำเนินการ มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน
- 4) การมีส่วนร่วมของราษฎรในพื้นที่โครงการ
- 5) ความซ้ำซ้อนของแผนงาน/โครงการ กับโครงการที่ดำเนินการโดยใช้งบประมาณจากแหล่งอื่น
- 6) ประโยชน์ที่ได้รับ

การอนุมัติโครงการ

กปร. หรือประธาน กปร. (นายกรัฐมนตรี) จะเป็นผู้พิจารณาอนุมัติแผนงาน/โครงการและวงเงินงบประมาณที่แต่ละหน่วยงานเสนอขอมา เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว สำนักงาน กปร. จะแจ้งให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบโดยทันที พร้อมทั้งแนบแบบรายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานรายงานผลตามไตรมาส

3. การติดตามประเมินผลโครงการ

สำนักงาน กปร. มีหน้าที่ติดตามและประเมินผลโครงการฯ ในกรณีของการประเมินผลโครงการฯ นั้น มีมติ ครม. และคำสั่ง กปร. ที่เกี่ยวข้อง ระบุไว้ว่า

- การประเมินผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นหน้าที่ของสำนักงาน กปร. เท่านั้น

- หากหน่วยราชการใดมีความประสงค์จะประเมินผลโครงการในส่วนใดส่วนหนึ่ง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผลการดำเนินงานของส่วนราชการนั้นๆ ให้ขออนุมัติจากสำนักงาน กปร. ก่อน

สำหรับการติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ ของสำนักงาน กปร. จะมี 3 รูปแบบคือ

1) ติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ รายไตรมาส โดยกลุ่มแผนงาน

2) ติดตามผลการดำเนินงานประจำปี โดย กลุ่มประสานงานโครงการทั้ง 4 ภาค

3) ติดตามผลการดำเนินงานเป็นกรณี ได้แก่ โครงการฯ ที่สำคัญและอยู่ในความสนพระทัย หรือเป็นโครงการที่องคมนตรี มีนโยบายให้ติดตาม หรือสำนักงาน กปร. เห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วน หรือเป็นเรื่องเฉพาะ เช่น ผลงานการศึกษา ทดลอง และวิจัยของศูนย์ศึกษาฯ โดย กลุ่มประสานงานโครงการทั้ง 4 ภาค และกลุ่มศึกษาและขยายผลการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ

4. การขยายผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

แนวทางหลักในการขยายผลของสำนักงาน กปร. คือ เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่สมบูรณ์และเพื่อสร้างเครือข่าย

4.1 การสร้างองค์ความรู้ที่สมบูรณ์ โดยการศึกษา ทดลอง วิจัยที่สอดคล้องกับพระราชดำริและภูมิสังคม และการส่งเสริมขยายผลไปยังพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ ภายในศูนย์ศึกษา รวมถึงพื้นที่เกษตรกรโดยตรง ณ หมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาฯ นอกจากนี้ยังมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการงานขยายผล เพื่อนำเสนอผลสำเร็จของศูนย์ฯ และนำเสนอหลักสูตรการฝึกอบรมให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบและนำไปขยายผลต่อไป ซึ่งกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ได้แก่ หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดที่ศูนย์ศึกษาฯ ตั้งอยู่ รวมถึงสื่อมวลชนท้องถิ่น

4.2 การสร้างเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายเกษตรกรตัวอย่าง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และ หน่วยงานภาคีที่ร่วมดำเนินงานโครงการฯ

สำหรับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กปร. มีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย
- 2) วางแผนการประชาสัมพันธ์ เช่น สื่อโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์
- 3) เตรียมรายละเอียดของโครงการต่างๆ
- 4) เตรียมการด้านบุคลากร และงบประมาณในโครงการ
- 5) ดำเนินงานตามแผนโครงการ
- 6) ติดตามและประเมินผล

ตัวอย่างการประชาสัมพันธ์ที่ผ่านมา เช่น จัดแถลงข่าว จัดสื่อมวลชนสัญจรดูงานในพื้นที่โครงการฯ จัดทำรายการวิทยุ ชุด “สืบสานงานพัฒนากับสำนักงาน กปร.” จัดทำสารคดีเฉลิมพระเกียรติชุด “ร้อยไทยด้วยดวงใจ” จัดทำรายการโทรทัศน์ “ เทียวไทยไปดูงานสืบสานการพัฒนา กับสำนักงาน กปร.” จัดพิมพ์หนังสือ เอกสารเผยแพร่โครงการฯ รวมถึงแผ่นพับ โปสเตอร์ และวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญใน**คู่มือการปฏิบัติงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** ดังนี้

- ขั้นตอนในการดำเนินงานต่างๆ เป็นไปตามรายละเอียดในคู่มือฯ และย้ำว่าโครงการที่จะเสนอขอ งบประมาณจาก กปร. ต้องเป็นโครงการที่มีพระราชดำริใหม่ หรือมีพระราชดำริเพิ่มเติมในกรณีเป็นโครงการเก่า ซึ่ง กปร. จะอนุมัติงบประมาณเฉพาะปีแรกเท่านั้น หากโครงการนั้นๆ มีระยะเวลาดำเนินการหลายปี จะต้องตั้ง งบประมาณปีต่อๆ ไป ไปยังสำนักงบประมาณ

- แบบขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

- ในกรณีที่มีแผนการดำเนินการเกิน 1 ปี ต้องกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนจนกว่าโครงการจะแล้วเสร็จ เพื่อให้สำนักงบประมาณตั้งงบประมาณรองรับในปีต่อไป

- ในกรณีที่โครงการมีผลกระทบต่อประชาชน จะต้องจัดทำกรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

- แบบรายงานผลการปฏิบัติงาน

ต้องส่งให้สำนักงาน กปร. เป็นรายไตรมาส เมื่อโครงการได้รับอนุมัติเงินงวดแล้ว โดยรายงานผลการดำเนินงานตามจริง เช่น ยังไม่ได้เริ่มก่อสร้าง/แล้วเสร็จร้อยละ 20 เป็นต้น รวมทั้งแจ้งเหตุผลที่การดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการ

◆ สรุปประเด็นการเสวนาของ นายเทอดศักดิ์ บุญขจร

ได้นำเสนอประเด็นเรื่อง การดำเนินงานกรณีฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือของราษฎร ในส่วนของกรมชลประทาน ประสบปัญหาเกี่ยวกับกรอบระยะเวลาดำเนินงาน ซึ่งมีสาเหตุจากปัจจัยต่างๆ ได้แก่

- ขั้นตอนสารบรรณ
- การประสานกับผู้ร้องฎีกา บางครั้งเกิดปัญหา เนื่องจากที่อยู่อาศัยของผู้ร้องฎีกาอยู่ในที่ห่างไกล ไม่สะดวกในการเดินทางมาให้ข้อมูล หรือถ้าเป็นกรณีข้าราชการเป็นผู้ร้องฎีกา จะไม่ยอมมาให้ข้อมูล เป็นเหตุให้การพิจารณาฎีกาล่าช้า
- ฤดูกาล โดยเฉพาะฤดูฝน จะมีความยากลำบากในการเดินทางไปพบผู้ร้องฎีกาหรือสำรวจข้อเท็จจริง
- บุคลากร/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (ของส่วนราชการ) มีไม่เพียงพอ
- การบูรณาการหลายหน่วยงาน ไม่มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้าไปสำรวจข้อเท็จจริง เกิดความซ้ำซ้อน ทำให้หน่วยงานในพื้นที่ต้องเข้าไปสำรวจพื้นที่หลายครั้ง เสียเวลา
- ความขัดแย้งในพื้นที่ ระหว่างผู้ร้องฎีกากับผู้เสียผลประโยชน์ในพื้นที่
- ที่ดินหรือพื้นที่ดำเนินงาน อยู่ในเขตป่าสงวนฯ หรืออุทยานแห่งชาติ ต้องดำเนินการตามขั้นตอนกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ขั้นตอนการออกแบบก่อสร้าง ต้องมีความละเอียดรอบคอบ ไม่สามารถเร่งรัดดำเนินการได้
- การประสานข้อมูลและอำนาจการตัดสินใจในการพิจารณาโครงการระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับหน่วยงานภูมิภาคในพื้นที่

ข้อเสนอแนะการดำเนินงานฎีกา

- สำนักงาน กปร. ควรประสานกรมชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมอุทยานฯ จังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงพร้อมกัน จะช่วยลดระยะเวลาการพิจารณาฎีกาลงได้
- กรณีพื้นที่ดำเนินงานอยู่ในเขตป่าไม้ ควรให้กรมชลประทานและกรมอุทยานฯ พิจารณาแนวทางที่เป็นไปได้ร่วมกัน แล้วเสนอให้สำนักงาน กปร. พิจารณาเพื่อแจ้งสำนักราชเลขาธิการทราบต่อไป
- การพิจารณาจัดทำโครงการ ควรตรวจสอบข้อมูลอย่างรอบด้าน ทั้งที่ตั้งโครงการ ภูมิสังคม ผู้ร้องฎีกา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และอื่นๆ เช่น อุทกวิทยา เป็นต้น
- เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประสานงานใกล้ชิด ไม่ใช่ออกรายงานข้อมูลที่เป็นเอกสารลายลักษณ์อักษรเท่านั้น

◆ สรุปประเด็นการเสวนาของ นายปรีชา วลีพิทักษ์เดช

ได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ตามกฎหมายหลัก 2 ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ประมาณ 70 ล้านไร่ ปัจจุบันกรมอุทยานฯ ได้จัดตั้งสำนักสงวนงานพระราชดำริ รับผิดชอบดูแล การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในส่วนกลาง สำหรับส่วนภูมิภาคได้มอบหมายให้ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1-16 รับผิดชอบ

สำหรับการดำเนินงานกรณีฎีกาในส่วนที่กรมอุทยานฯ รับผิดชอบนั้น สามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท ใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. ฎีกาเกี่ยวกับการถือครองที่ดินของประชาชนในเขตพื้นที่อนุรักษ์

แนวทางแก้ไขสำหรับกรณีนี้คือ ยึดตามมติ ครม. วันที่ 30 มิ.ย. 2541 ซึ่งมีหลักการสำคัญคือ

- ถ้าสำรวจการถือครองที่ดินแล้วพบว่า ราษฎรอยู่ในที่ดินนั้นมาก่อนประกาศเป็นเขตพื้นที่อนุรักษ์ ให้ราษฎรได้รับสิทธิตามที่พึงมีพึงได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่มีการขยายที่ดินเพิ่มและไม่มีการโอนเปลี่ยนแปลง สิทธิ

- ถ้าสำรวจการถือครองที่ดินแล้วพบว่า ราษฎรเข้ามาอยู่ในที่ดินภายหลังจากประกาศเป็นเขต พื้นที่อนุรักษ์ ต้องอพยพราษฎรออก แต่ส่วนราชการต้องจัดหาที่ดินและโครงสร้างพื้นฐานรองรับ แต่ในทาง ปฏิบัติทำได้ยาก เนื่องจากไม่สามารถจัดหาพื้นที่รองรับได้

2. ฎีกาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ขอให้มีการพัฒนาแหล่งน้ำ ก่อสร้างถนน หรือขยายเขตไฟฟ้าในเขตพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งตามหลักกฎหมายไม่สามารถทำได้ แต่มีข้อยกเว้น (ตามมาตรา 19 ของ พ.ร.บ.อุทยานแห่งชาติฯ และมาตรา 38 ของ พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าฯ) คือ ถ้า เป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการดูแล คุ้มครอง รักษาเขตพื้นที่อนุรักษ์นั้น สามารถดำเนินการได้ ซึ่งต้อง พิจารณาเป็นรายกรณี

อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตอบข้อหารือของกรมอุทยานฯ เมื่อปี 2546 สรุปความว่า ถ้าเป็นการก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์ ไม่สามารถใช้ข้อยกเว้นดังกล่าวได้ ต้องนำเรื่องเข้าสู่ กระบวนการขอเพิกถอนพื้นที่ออกจากเขตอนุรักษ์ก่อนจึงจะดำเนินการได้ ซึ่งคงจะต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับฎีกาประเภทที่ 2 คือ ให้นำหน่วยงานที่จะดำเนินการในเขตพื้นที่อนุรักษ์ เช่น กรมชลประทาน เสนอโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ โดยลดระดับเก็บกักน้ำลงตามสภาพที่เป็นจริง ไม่ใช้ระดับสูงสุด เพื่อให้พื้นที่ที่จะถูกน้ำท่วมมีจำนวนน้อยลง การดำเนินการในขั้นตอนเพิกถอนพื้นที่ก็จะทำได้ง่ายและเร็วขึ้น

หรืออีกกรณีหนึ่งคือ ระบุพื้นที่หรือพิกัดที่แน่นอนของพื้นที่ถูกน้ำท่วม จะทำให้สามารถลดขั้นตอนการสำรวจของกรมอุทยานฯ ลงได้ จะช่วยย่นระยะเวลาได้ส่วนหนึ่ง

◆ สรุปประเด็นการเสวนาของ นายดำรงชัย พุ่มสงวน

ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานสนองพระราชดำริของกระทรวงมหาดไทยใน 2 ประเด็นใหญ่ๆ คือ

1. กลไกสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้แก่ ราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งก็คือผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ที่ผ่านมาประสบปัญหาบางประการคือ

- มีการโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดบ่อยครั้ง ทำให้งานหรือนโยบายไม่มีความต่อเนื่อง
- ผู้ว่าราชการจังหวัดบางราย มีความรู้ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เข้าใจว่าเป็นของสูง ไม่สามารถเข้ามายุ่งเกี่ยวได้

ข้อเสนอแนะ :

- ให้หน่วยงานที่ร่วมดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในจังหวัด ใช้แผนเป็นหลักในการประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัด อย่ายึดติดที่ตัวบุคคล
- ให้ดึงผู้ว่าราชการจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเห็นความสำคัญของโครงการ จะได้เร่งรัดการดำเนินงานโครงการให้สำเร็จลุล่วงโดยเร็ว
- กระทรวงมหาดไทยมีงบประมาณในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสามารถนำมาใช้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการฯ หรือช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่ทุกลำบากได้

2. การดำเนินงานเกี่ยวกับฎีกาและเรื่องร้องทุกข์

จากสถิติในปี 2551 กระทรวงมหาดไทยได้รับฎีกาและเรื่องร้องทุกข์เป็นจำนวนถึง 11,462 เรื่อง ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการโดยสั่งการให้ทุกจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการที่มีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน เพื่อรับผิดชอบเกี่ยวกับฎีกาและเรื่องร้องทุกข์เป็นการเฉพาะ หน่วยงานต่างๆ สามารถประสานมาที่คณะกรรมการชุดนี้ได้โดยตรง แต่ปัญหาที่พบโดยเฉพาะกรณีฎีกาก็คือ

- ไม่มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและเสียเวลา
- ข้อมูลจากหน่วยงานในภูมิภาคและส่วนกลางที่รับผิดชอบฎีกาไม่สอดคล้องกัน เช่น ฎีกาเรื่องแหล่งน้ำ ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาการประสานงาน เป็นเหตุให้การพิจารณาฎีกาล่าช้า

ข้อเสนอแนะ :

- ควรมีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานกับจังหวัดในการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ไปลงพื้นที่พร้อมกัน เป็นการประหยัดเวลา

- ควรจำกัดขอบเขตการพิจารณาฎีกาของจังหวัดเฉพาะเรื่องข้อมูลพื้นฐาน เช่น ทะเบียนราษฎร การประกอบอาชีพ เท่านั้น ไม่ต้องลงลึกในรายละเอียดเชิงเทคนิค

◆ สรุปประเด็นการเสวนาของ ดร.อรสุดา เจริญรัถ

กล่าวถึงการประชุมในครั้งนี้ว่า มีส่วนสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ถือเป็นโอกาสที่ทุกหน่วยงานที่ร่วมดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินำเสนอปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อให้การดำเนินงานสนองพระราชดำริเกิดประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุตามวิสัยทัศน์ของสำนักงาน กปร. ในส่วนของสำนักราชเลขาธิการจะนำผลที่ได้จากการประชุมวันนี้ไปหาหรือเพื่อปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับฎีกาในโอกาสต่อไป พร้อมนี้ได้เสนอความเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- สำนักราชเลขาธิการให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในประเด็นต่างๆ เช่น ความยั่งยืนของโครงการ ผลที่เกิดกับคุณภาพชีวิตของราษฎร เป็นต้น ในการนี้ ขอความร่วมมือทุกหน่วยงานให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลโครงการ ซึ่งทางสำนักราชเลขาธิการจะได้ทำเป็นรายงานทูลเกล้าฯ ถวายต่อไป
- ผลการดำเนินงานกรณีฎีกาในภาพรวมมีแนวโน้มดีขึ้น เป็นผลจากการประชุมหารือร่วมกันหลายครั้งระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ระยะเวลาเฉลี่ยของการดำเนินงานฎีกาลดลงจากเรื่องละประมาณ 3 ปี เหลือเพียง 9 เดือน
- ฎีกาที่ติดขัดปัญหาเรื่องกฎหมายหรือระเบียบ สำนักราชเลขาธิการได้นำความกราบบังคมทูลฯ เพื่อทรงทราบ ทรงเข้าพระทัย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องร่วมกันคิดหาวิธีการบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรโดยไม่ขัดกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ในการดำเนินงานฎีกาหรือโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำเป็นต้องมีการบูรณาการร่วมกันหลายหน่วยงาน ไม่สามารถสำเร็จได้ด้วยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องแสวงหามาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การทำงานร่วมกันของทุกหน่วยงานมีความเป็นเอกภาพ
- เน้นย้ำให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามประเมินผล

◆ สรุปประเด็นการเสวนาของ นางสาวพรพิมล อีระธัญญภาส

ได้เสนอความคิดเห็นว่าหน่วยงานราชการที่ดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้จะต้องศึกษาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ.2534 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2546 ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการฯ โดยเฉพาะกระบวนการงบประมาณมีความ

รวดเร็วมากยิ่งขึ้น พร้อมนี้ ได้อธิบายและเสนอแนะเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานด้านงบประมาณโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังต่อไปนี้

- หากหน่วยงานมีการประสาน/บูรณาการแผนให้ชัดเจน จะทำให้การของงบประมาณโครงการฯ ไม่ซ้ำซ้อนกับงบประมาณของหน่วยงาน
- หน่วยงานที่เสนอของงบประมาณโครงการฯ มาที่สำนักงาน กปร. ขอให้จัดลำดับความสำคัญของโครงการมาด้วย เพื่อให้สำนักงาน กปร. มีข้อมูลประกอบการพิจารณา
- สำนักงาน กปร. ควรพิจารณาความพร้อมของโครงการฯ ในทุกมิติก่อนนำเสนอประธาน กปร. เพื่อพิจารณาอนุมัติ
- หน่วยงานควรจัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายให้ละเอียดชัดเจน จะช่วยให้สำนักงานงบประมาณสามารถพิจารณาอนุมัติเงินงวดได้เร็วขึ้น เนื่องจากที่ผ่านมาโครงการของบางหน่วยงานมีเฉพาะกิจกรรมหลักๆ
- เกณฑ์การพิจารณาของสำนักงานงบประมาณ จะพิจารณาดังนี้
 - 1) รายละเอียดค่าใช้จ่ายตรงกับที่ กปร. อนุมัติหรือไม่
 - 2) ค่าใช้จ่ายเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่
 - 3) มีการจำแนกประเภทค่าใช้จ่ายถูกต้องหรือไม่ (เช่น งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน)
 - 4) วัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่ในแต่ละภูมิภาคหรือไม่ (ถ้าเป็นกรณีพื้นที่ทุรกันดารหรือการคมนาคมขนส่งไม่สะดวก ขอให้แจ้งมาด้วยจะสะดวกแก่การพิจารณา)
- ขอให้หน่วยงานจำแนกรายละเอียดงบประมาณว่าเป็นการจ้างเหมาหรือหน่วยงานดำเนินการเอง จะช่วยให้สำนักงานงบประมาณสามารถพิจารณาอนุมัติได้ตรงกับความต้องการของหน่วยงาน
- กรณีมีงบประมาณเหลือจ่าย ให้แจ้งคืนมาที่สำนักงาน กปร. เพราะงบประมาณโครงการฯ เป็นงบกลาง หน่วยงานไม่สามารถโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณได้เอง เป็นอำนาจของ กปร. ที่จะจัดสรรเงินเหลือจ่ายดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- การติดตามประเมินผล จะมี 3 ลักษณะคือ
 - 1) หน่วยงานติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน เพื่อเร่งรัดให้เสร็จทันกำหนดเวลา
 - 2) สำนักงาน กปร. ติดตามผลการดำเนินงานโครงการว่ามีปัญหา/อุปสรรคอย่างไร เพื่อการแก้ไขหรือปรับแผนงาน/โครงการ และงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด
 - 3) สำนักงานงบประมาณ ติดตามผล หากมีปัญหาจะได้ประสาน/แก้ไขร่วมกันกับหน่วยงาน

สรุปการสัมมนากลุ่มย่อย
“แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระยะต่อไป”
วันอังคารที่ 15 กันยายน 2552 เวลา 13.30 – 15.00 น.

#####

กลุ่มที่ 1 แนวพระราชดำริและฎีกา (ห้องเพชรบุรี 1)

ประเด็นปัญหา	ข้อเสนอ
การรับและบันทึกพระราชดำริ	หน่วยงานที่ได้รับพระราชดำริขอให้แจ้งมายังสำนักงาน กปร.
การทำหนังสือแจ้งหน่วยงาน (จังหวัด)	- ขอให้สำนักพระราชเลขาธิการระบุข้อความให้ครบถ้วนชัดเจน - ผู้ร้องและลักษณะการร้อง - มีปัญหาเดือดร้อนในพื้นที่จริง - ขอให้สำนักงาน กปร.แจ้งจังหวัดโดยตรงด้วย
การตรวจสอบพื้นที่	- นัดหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบพื้นที่ร่วมกัน - แจ้งหน่วยงานล่วงหน้า 7 วันทำการ
กรณีพื้นที่อนุรักษ์	- พิจารณาทางเลือกอื่นที่เหมาะสม - พิจารณาทางเทคนิควิศวกรรม - สำรวจกันเขตในรายละเอียด - สำรวจระดับเก็บกัก - จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันแล้วนำเข้าที่ประชุมสำนักพระราชเลขาธิการ
การพิจารณาโครงการ	- ให้ความสำคัญในรายละเอียด - พื้นที่รับประโยชน์ต้องสอดคล้องกับปริมาณน้ำที่เก็บกัก - วิเคราะห์ต้นทุน ความคุ้มค่า มีเหตุมีผล อธิบายได้
โครงการที่รับเป็นพระราชดำริแล้ว แต่ยังไม่ได้นำไปดำเนินการ	สำนักงาน กปร. จัดทำระบบข้อมูลโครงการและประสานกับกรมชลประทาน
กลไกการดำเนินงาน 905	จัดตั้งคณะทำงานฯ (clearing house) วางระบบกลั่นกรองและติดตามงาน

กลุ่มที่ 2 การประสานการจัดทำโครงการ การวิเคราะห์/อนุมัติโครงการ และการบริหารจัดการโครงการ (ห้องเพชรบุรี 2)

ประเด็น	ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางปรับปรุง แก้ไข/ ข้อเสนอแนะ
1. การประสานจัดทำโครงการฯ	- ขาดเอกสารอ้างอิงพระราชดำริอย่างเป็นทางการ - ขาดความชัดเจนในแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน	- ในกรณีเสด็จฯ ในพื้นที่ ให้ ผวจ. เป็นผู้กลั่นกรอง รวบรวม และยืนยันพระราชดำริ - ให้สำนักงาน กปร. เป็นหลักในการประสาน ตรวจสอบพระราชดำริกับสำนักราชเลขาธิการ และแจ้งยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรให้หน่วยงานในพื้นที่ทราบด้วย
2. การวิเคราะห์โครงการ	- การของบประมาณมีความซ้ำซ้อนทั้งปกติ และงบ กปร. - งบประมาณล่าช้า	- หน่วยงานระดับกระทรวง ควรมีการประชุมเพื่อกลั่นกรองนโยบายก่อนเสนอ สำนักงาน กปร. - กรณีของศูนย์ศึกษาฯ ควรยึดแผนแม่บทเป็นหลักในการพิจารณาโครงการ - ควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ร่วมดำเนินงานอย่างใกล้ชิด
3. การบริหารจัดการโครงการ	- อปท. ไม่มีงบดำเนินการโครงการหรืองบบำรุงรักษา - เป็นการรายงานผลเชิงปริมาณมากเกินไป - อัตรากำลังไม่เพียงพอ	- เน้นการรายงานผลลัพธ์ของโครงการ (เชิงคุณภาพ) ให้มากขึ้น - เชิญ อปท. เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มโครงการ
4. ประเด็นอื่นๆ		- ส่งเสริมการมีคุณธรรม และจริยธรรมในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กลุ่มย่อยที่ 3 การติดตามประเมินผลโครงการ (ห้องระอ้า 3)

สรุปผลการสัมมนาและข้อเสนอแนะ

- ควรมีทีมงานติดตามผลที่ทำงานอย่างต่อเนื่องเพราะมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่บ่อย ทำให้ไม่สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง
- ควรติดตามทั้ง output หรือ outcome แม้ว่าจะสิ้นสุดโครงการแล้ว ควรมีการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง
- ควรมีการประเมินผลเรื่องการนำโครงการไปใช้ประโยชน์ด้วยโดยเฉพาะเมื่อมีการเข้าไปศึกษาดูงานโครงการต่าง ๆ
- ขอให้ประสานกองทัพบก หากมีการประเมินผลโครงการฯ ที่กองทัพบกเป็นผู้ประสานงาน
- การประเมินผล ควรให้ความสำคัญกับทั้งคนที่เข้าไปสอบถาม การคัดเลือกประชากรที่เป็นตัวแทน และความรู้ความเข้าใจของคนทีประเมินโครงการนั้นมีมากน้อยเพียงใด
- ควรมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ไม่ใช่เฉพาะการติดตามประเมินผลโครงการเท่านั้น ควรให้ความสำคัญกับการลงไปในพื้นที่ เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้วย
- การติดตามควรมอง 2 ด้าน คือ ติดตามจากการจัดสรรงบประมาณ และการติดตามจากกิจกรรม เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนงบประมาณในปีต่อไป
- ควรวางแผนการติดตามทั้งโครงการลักษณะรายปีและโครงการลักษณะต่อเนื่อง ไม่ใช่ติดตามเฉพาะโครงการที่ กปร. ใช้งบประมาณในปีแรกเท่านั้น
- ควรกำหนดให้มีคณะทำงานการติดตามประเมินผล ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมวางแผนการทำงาน
- ควรจัดประชุมเพื่อคัดเลือกโครงการสำคัญที่จะติดตามประเมินผล
- ควรทำแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการติดตามประเมินผล
- จัดทำรายงานผลข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลเสนอคณะกรรมการ กปร.
- สำนักงาน กปร. ต้องประสานงานเรื่องการรายงานผลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ตลอดจนการพูดคุยถึงผลทีจะเกิดขึ้นหากไม่รายงานผล เช่น เรื่องการสนับสนุนงบประมาณครั้งต่อไป
- การทำรายงานประจำปีทีเกี่ยวกับศูนย์ศึกษาฯ ขอให้ส่งรายงานนั้น ๆ ให้ศูนย์ศึกษาฯ ดูด้วย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกชั้นหนึ่ง

- โดยปกติการรายงานจะทำตามขั้นตอนจากผู้ปฏิบัติงานขึ้นมายังส่วนกลาง แต่สำนักงาน กปร. ประสานตรงมายังส่วนกลาง ทำให้การรายงานผลทำได้ช้า ซึ่งทางแก้ไขคือ ให้นำหน่วยงานส่งรายงานผลการดำเนินงานให้ส่วนกลาง และสำเนาให้สำนักงาน กปร. ทราบในขณะเดียวกัน
 - ใช้ระบบ reporting system ที่สำนักงาน กปร. กำลังพัฒนาอยู่จะมีประโยชน์ต่อการรายงานผลการดำเนินงานในอนาคต เนื่องจากสามารถรายงานผ่าน website ได้
 - ควรมีการสรุปทบทวนการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานต่อเนื่อง เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการพระราชดำริ
-

กลุ่มย่อยที่ 4 การขยายผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (ห้องระอ้า 4)

การขยายผล

► ปัญหา :

- การขยายผลและสร้างเครือข่ายองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ มุ่งเน้นเฉพาะให้ศูนย์ศึกษาฯ เป็นแกนกลาง ในขณะที่ศูนย์ศึกษาฯ มีข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการหลายด้าน

- ขาดงบประมาณ

- ด้านกลุ่มเป้าหมาย ยังไม่ได้ดึงคนในท้องถิ่น อาทิ เด็กและเยาวชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าที่ควร

► แนวทางแก้ไข :

1. การวางแผนจัดระดับกลุ่มเป้าหมายและสื่อความหมายให้ตรงกับระดับของกลุ่มเป้าหมาย
2. การหาจุดเน้นของศูนย์ศึกษาฯ (หลักสาระ) ตามลักษณะทางกายภาพ
3. การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก โดยคำนึงถึงพื้นฐาน เนื้อหาสาระ และคุณภาพ
4. สร้างการมีส่วนร่วม
5. แสวงหางบประมาณอื่น นอกเหนือจากงบ กปร. อาทิ งบปกติของหน่วยงาน งบของ อบต. และงบประมาณจากภาคธุรกิจเอกชนอื่นๆ
6. วิเคราะห์และจำแนกกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน และดำเนินการวางแผนร่วมกัน โดยศูนย์ศึกษาฯ ต้องพิจารณาประเด็นหลัก

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

► ปัญหา : ยังเป็นงานประจำ (เชิงรับ) ขาดการทำงานเชิงรุก

► แนวทางแก้ไข :

1. เนื้อหาสาระต้องถูกต้อง ชัดเจน ตรงตามพระราชดำริ
2. วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่
 - 2.1 กลุ่มที่ได้รับประโยชน์จากโครงการพระราชดำริโดยตรง
 - 2.2 กลุ่มเป้าหมายเชิงการตลาดที่จะช่วยในการเผยแพร่ขยายผลต่อโดยต้องคำนึงถึงการรับรู้ ความพึงพอใจของแต่ละกลุ่มให้ชัดเจน จากนั้นจึงหาวิธีการ/กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละระดับ มีรูปแบบที่น่าสนใจ ดึงดูด เข้าถึง จดจำได้
3. ตั้งวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนตามแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
4. การสร้างกระแส โดยการบูรณาการทำงานร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วม สื่อออนไลน์ เร็วและต่อเนื่อง
5. การพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้เป็นผู้ชำนาญการในงานประชาสัมพันธ์

**คำกล่าวปิดการประชุมของ
นายเฉลิมเกียรติ แสนวิเศษ
เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เรื่อง แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตามแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556
วันอังคารที่ 15 กันยายน 2552
ณ ห้องเพชรบุรี 1-2 โรงแรมฮอลิเดย์ อินน์ รีสอร์ท รีเจนท์ บีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี**

.....

เรียน ท่านผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาทุกท่าน

สำนักงาน กปร. มีความภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ท่านทั้งหลายให้เกียรติเข้าร่วมประชุมสัมมนาตลอดสองวันที่ผ่านมา ทั้งในวันแรกที่เกี่ยวข้องกับการวิพากษ์แผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ. 2553-2556 และวันนี้ซึ่งเป็นเรื่องของแนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ วัตถุประสงค์ประการหนึ่งของการประชุมสัมมนาครั้งนี้คือ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับทิศทางหรือแนวโน้มการดำเนินงานของพระราชดำริ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเกิดประโยชน์สูงสุดและมีความยั่งยืนเพื่อบรรลุเป้าหมายสำคัญ คือ ประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งกระผมคิดว่าคงเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท่านในที่นี้ด้วยเช่นกัน

จากการประชุมสัมมนาดังกล่าว ที่ประชุมได้เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในระยะต่อไป โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของหน่วยงานในพื้นที่ กรณีนี้ท่านผู้มีเกียรติหลายท่านเสนอความเห็น ว่า ส่วนราชการในพื้นที่ระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา ส่วนราชการในพื้นที่จะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในแง่ของการร่วมพิจารณาและร่วมดำเนินงานโครงการฯ สำนักงาน กปร. จะเป็นศูนย์กลางรวบรวมฐานข้อมูลโครงการฯ แต่อย่างไรก็ตาม สำนักงาน กปร. ไม่สามารถติดตามสถานะของโครงการฯ ได้ทั้งหมด โดยเฉพาะโครงการฯ ที่ดำเนินการไปแล้วหลายปี ดังนั้น จึงจำเป็นต้องดึงส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมผลักดัน ตรวจสอบ และสนับสนุนส่งเสริมให้โครงการฯ มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สำหรับการมีส่วนร่วมส่วนที่สองคือ การส่งมอบโครงการฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับผิดชอบดำเนินการตามระบบปกติ ซึ่งน่าจะเป็นแนวทางที่ทำให้โครงการฯ ประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนถาวรสืบไป

นอกจากนี้ ในที่ประชุมยังได้มีการหยิบยกประเด็นเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งกระผมเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญและขอเน้นย้ำให้ทุกหน่วยงานที่ร่วมดำเนินงานโครงการฯ ยึดมั่นในคุณธรรม ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่หน่วยงานอื่นๆ ได้ยึดถือปฏิบัติตาม อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานโครงการฯ ตามแนวทางที่ทุกท่านได้เสนอไว้ในการประชุมสัมมนาครั้งนี้ คงจะไม่สามารถบรรลุผลได้ในเวลาอันใกล้ คงจะต้องมีการปรับปรุงพัฒนาต่อไปอีกเป็นระยะ ซึ่งสำนักงาน กปร. อาจจะจัดให้มีการประชุมสัมมนาแบบนี้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติได้มีเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนสรุปผลการดำเนินงานตามแนวทางของแต่ละหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการดำเนินงานโครงการฯ ให้ทันกับโลกาภิวัตน์ และองค์ความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

อนึ่ง ในการประชุมสัมมนาครั้งนี้ สำนักงาน กปร. ได้จัดเตรียมการศึกษาดูงานที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ทั้งนี้ เพื่อให้ท่านทั้งหลายได้เห็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของคำว่า “พิพิธภัณฑธรรมชาติที่มีชีวิต” ได้เห็นตัวอย่างของการดำเนินงานตามแนวพระราชดำริที่ว่า การบริการแบบเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว (One stop service) และการบริหารงานที่เป็นเอกภาพ มีการบูรณาการแผนงาน แผนเงิน และแผนคน นั้นเป็นอย่างไร ซึ่งสำนักงาน กปร. คาดหวังว่าสิ่งต่างๆ ที่ท่านได้เห็นจากการศึกษาดูงานครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของแต่ละท่านต่อไป

กระผมในนามของสำนักงาน กปร. ขอขอบคุณผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่ามาร่วมแสดงความเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ซึ่งสำนักงาน กปร. จะได้นำผลสรุปที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสัมฤทธิ์คือประโยชน์สุขของประชาชน บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว กระผมขอปิดการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร. พ.ศ.2553-2556” ขอขอบคุณครับ

ภาพบรรยากาศการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
“แนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามแผนยุทธศาสตร์สำนักงาน กปร.
พ.ศ. 2553-2556

วิทยากรร่วมเสวนาแนวทางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การแบ่งกลุ่มสัมมนา

